

біологічних видів; скорочення рибних ресурсів; зниження рекреаційних можливостей; виникнення загроз здоров'ю населення [3].

Висновки. Отже, зважаючи на історичні, соціально-економічні, політичні та інші передумови співробітництва держав Чорноморського регіону, участь України в ОЧЕС є об'єктивним доповненням до її зовнішньополітичного курсу на євроінтеграцію. Розширення співробітництва та поглиблення зв'язків між державами-членами організації набуває все більшої актуальності сьогодні, адже саме завдяки йому Україна може ефективно реалізувати власні національні інтереси в економічній, політичній, екологічній та енергетичній сферах.

Джерела та література

1. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія : підручник / А. Г. Гольцов. – К. : Центр учб. літ-ри, 2012. – 416 с.
2. Заболоцький Б. Ф. Національна економіка : підручник / Б. Ф. Заболоцький. – Львів : Новий світ – 2000, 2010. – 582 с.
3. Копачинська Г. В. Політико-географічні особливості формування і функціонування морських кордонів України : дис. ... канд. геогр. наук : 11.00.02 / Г. В. Копачинська. – Львів : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2014. – 214 с.
4. Максименко І. Стратегія участі України в ОЧЕС / І. Максименко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.razumkov.org.ua/ukr/files/category_journal/NSD122_ukr_1.pdf
5. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України : підручник / Л. Д. Чекаленко. – К. : Либідь, 2006. – 712 с.

УДК 001.92:061.1ЄС

Н. П. Карпчук – кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжнародної інформації Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Комунікаційні стратегії європейських держав у період створення Європейської Спільноти

*Роботу виконано на кафедрі міжнародної
інформації СХУ ім. Лесі Українки*

Протягом усього розширення Європейського Союзу держави-члени вдавалися до різноманітних комунікаційних стратегій, зорієнтованих на підтримання євроінтеграційного процесу населенням держав. Проте на початку заснування Спільноти спеціальні широкомасштабні заходи з популяризації інтеграції держав не проводилися; на цьому етапі здійснювалося інформаційне забезпечення створення ЄЕС. Питання об'єднання обговорювали політична еліта, парламенти; мас-медіа інформували громадян про політичні пріоритети, визначені керівництвом держав.

Ключові слова: комунікаційна стратегія, Європейська Спільнота, інформаційне забезпечення, інформаційно-комунікаційна кампанія.

Karpchuk N. P. Communication Strategies of the European States in the Period of the European Community Establishment. In the course of the EU expansion its member-states have carried out different communication strategies aimed at the support of the eurointegration process by the citizens of the states. However, in the period of the establishment of the Community special broad measures to advertize the integration of the states were not conducted; at this stage the information support of the EEC creation was realized. The issues of unification were discussed by political elites, in Parliaments; media informed the citizens on political priorities set by the states' authorities.

Key words: communication strategy, European Community, information support, information and communication campaign.

Держави-засновниці ЄС зробили спробу посилити співпрацю та інтеграцію між колись войовничими європейськими державами, спустошеними Другою світовою війною, наділивши їх спільною часткою у майбутньому інших. Нова Спільнота надала Німеччині, Нідерландам, Франції, Італії, Бельгії та Люксембургу новий старт для розвитку. У контексті європейської інтеграції України актуальним є досвід держав, які вже пройшли шлях взаємодії з громадськістю, щоб заручитися широкою підтримкою громадян євроінтеграційного курсу держав. **Мета статті** – дослідити особливості комунікаційних стратегій держав Європи у період створення та першого розширення Європейської Економічної Спільноти.

«Локомотивом» європейської інтеграції вважається Німеччина, у якій після Другої світової війни вбачали потенційного агресора для Європи. Основним меседжем для Німеччини стало зруйнувати образ агресора. Держава взяла активну участь у створенні Європейського Економічного Співтовариства й з самого початку просувала федеративну модель об'єднання (митний, економічний та валютний союз), яка, незважаючи на опір супротивників поглиблення інтеграції, отримала подальший розвиток. Досвід Бельгії, Нідерландів та Люксембургу (створення Бенілюксу у вересні 1944 р.) був узятий за основу протягом переговорів про створення ЄЕС. Бенілюкс розглядався як «випробувальний майданчик» для інтеграції. Для Спільноти Бельгія стала країною, яка задавала темп інтеграції (*pace-setter*), оскільки пропонувала ідеї, що визначали тематику обговорень та порядок денний; вносила конкретні пропозиції, які просували монетарну інтеграцію; виконувала функції дипломатичного посередника у складних франко-німецьких відносинах, особливо у питаннях, що вимагали консенсусу [7]. Нідерланди виконували роль «воротаря» (*gate-keeper*) у визначенні політичних та економічних пріоритетів Спільноти [7]. Для Люксембурга членство в ЄЕС надало можливість підтримувати відкриті дружні стосунки з сусідами, гарантувати взаємне визнання інтересів та вирішувати повоєнні проблеми. З часу заснування Спільноти Люксембург був та залишається посередником та рушійною силою продукування нових ідей [6].

Постійний супротивник Німеччини протягом століть – Франція – в усі часи була переконана у своїй унікальній величч, ця ідея стала частиною національної політичної культури. Після Другої світової війни керівництво Франції побачило для себе шанс відродити втрачену величч. Інтеграційні процеси розглядалися французьким керівництвом як можливість відновити статус Франції як великої держави, причому не лише на міжнародній арені, а й в уявленнях самих французів. У своїй європейській політиці Ш. де Голль висував три лозунги: «Європа Батьківщин» – відображав його погляди на шляху європейського будівництва, відкидаючи ідеї наднаціональної федерації; «європейська Європа» – віддзеркалював прагнення звести до мінімуму участь США та СРСР у європейських справах; «Європа від Атлантики до Уралу» фіксував географічні рамки євроінтеграції [1]. Криза у стосунках Франції та ЄС наступила у 2005 р. з приводу

голосування за Конституцію Союзу. Однак навіть під час дійсно широкої та напруженої дискусії щодо Європейської Конституції питання бути чи не бути Європі взагалі не обговорювалося у Франції. Актуально важливим було питання «якою має бути Європа?» та гострота полеміки навколо нього зумовлена саме тим, що невіддільність майбутнього Європи від майбутнього Франції у більшості французів сумнівів не викликала.

Італія просуvala ідею економічної та політичної інтеграції. Ф. Даніелс вважає, що саме участь Італії в ЄЕС сприяла посиленню інтеграційних настроїв у Європі. На початку 1970-х рр. підтримка євроінтеграції в Італії була найвищою серед інших країн; широка громадськість підтримувала об'єднання Західної Європи, посилення співпраці та розглядала інтеграцію як можливість отримати економічні здобутки [4].

У період першого розширення Спільноти уряди держав поступово розуміють необхідність впливу на широку громадськість, адже політична еліта – євроентузіасти та євроскептики – намагаються розділити суспільство.

Сполучене Королівство мало дещо інший досвід після Другої світової війни (порівняно з Німеччиною та Францією), адже країна не була окупована й не зазнала ні фашистського, ні комуністичного режимів. Для Німеччини, Франції та Нідерландів нове об'єднання ставало інструментом гарантування миру, тоді як в Об'єднаному Королівстві така ідея була відсутня. У 1960-х рр. у Великобританії питання ЄЕС обговорювали лише уряд та державні службовці й воно не викликало зацікавленості широкої громадськості. Прихильники Спільного ринку загалом зверталися до політичної еліти держави, але противники Спільного ринку взялися виступати від імені пересічних британців, апелюючи такими поняттями як «національна свобода», «втрата незалежності Британії», «міжнародний статус». У 1969 р. вони навіть розпочали кампанію «Safeguard Britain Campaign», мета якої – зберегти політичну незалежність Британії та її роль у демократичних міжнародних організаціях. У відповідь уряд оприлюднив Білу книгу «Витрати й переваги вступу», де детально пояснював економічні аспекти об'єднання, які в результаті й привели до вступу Об'єднаного Королівства до ЄЕС у 1973 р. [8].

Уряд Королівства постановив, що відповідальним за проведення інформаційних заходів у підтримці європейської інтеграції є Британський Європейський рух (організація, яку часто сприймали як об'єднання «єврофанатів»; саме тому назву було змінено на «Британія в Європі»). Коли розпочався процес підготовки до референдуму, по всій країні було сформовано 374 місцеві групи для проведення агітації. Крім того, до проведення агітаційної кампанії за власний кошт та без реєстрації були залучені НУО, які реалізовували право свободи слова. Сумарно уряд виділив 250 тисяч фунтів на фінансування, оплачував випуск брошур, де прихильники та опоненти вступу могли презентувати свої погляди. Дозволено збір приватних коштів, але кожен приватний донор, чий внесок був більше 1000 фунтів, мав подавати офіційну інформацію про себе. За 6 місяців (період, протягом яких здійснювали відповідну інформаційну діяльність) досягнуто значних змін у ставленні британців до євроінтеграційних процесів, яке традиційно було досить негативним [2, с. 138].

У 1972 р. 63,4 % громадян Данії проголосували за приєднання до Європейської Спільноти. Протягом попередніх десятиліть у суспільстві обговорювали різноманітні ідеї щодо майбутнього Данії в європейській політиці. У 1961 р. Данія розпочала переговори з ЄЕС про вступ, що започаткувало напружені політичні та правові дебати в парламенті. Однак парламентські обговорення завершили через призупинення переговорного процесу на початку 1963 р. З 1967 р. після провалу другого раунду переговорів і до початку 1970 р. громадяни Данії не знали, як голосувати, якщо б відбувся референдум про вступ до ЄС. На початку 1970 р. питання європейської інтеграції стає ключовою темою політичного порядку денного.

Однак, якщо до 1970 р. рівень підтримки громадянами євроінтеграції дорівнював 50 %, то у 1970 р. він різко знизився (приблизно дорівнював 46 %). Партії, які підтримували інтеграційний процес, розпочинають переконувати громадян у необхідності вступу Данії до Спільноти, залучаючи мас-медіа [3]. Особливий акцент робився на економічній інтеграції та збереженні власної автономії. Як наслідок, данці погодилися на приєднання до ЄС. У 1973 р. у парламенті Данії (*Folketing*) було створено Комітет з європейських справ відразу після приєднання держави до ЄЕС, завдання якого – вивчати політику уряду Данії щодо ЄС.

Хоча Ірландія подала заявку на вступ до ЄЕС ще у 1961 р., проте всередині країни це питання широко не обговорювалося. Лише у листопаді 1970 р. урядовці стурбувалися, що попри нарешті успішні переговори з ЄЕС, рівень підтримки інтеграції громадськістю є досить низьким. Уряд почав розглядати публіситі ЄЕС як ключове питання. Політики наголошували на необхідності промов міністрів; буклетів, які б подавали інформацію з основних тем та роздавалися громадянам; статей у газетах та матеріальної підтримки журналістам, які пишуть про позитивні аспекти євроінтеграції. У 1971 р. створено інформаційну службу з питань ЄЕС при МЗС, мета якої – надавати інформацію про справи в ЄЕС, здійснювати зв'язок із громадськістю, надавати допомогу у створенні буклетів про Спільний ринок. Основний акцент у інформаційній кампанії зроблено на негайних перевагах для сільського господарства Ірландії від вступу до ЄЕС та наступних здобутках для промисловості держави.

Противники європейської інтеграції обрали своїм гаслом «Збережи Ірландію вільною. Проголосуй «Ні»», акцентуючи увагу на втраті суверенітету держави. Однак прем'єр-міністр Ірландії звернувся до громадськості й заявив, що позиція опонентів інтеграції є нечесною та фальшивою, бо апелює суто до емоцій і не відповідає здоровому глузду [5]. Наслідком комунікаційних зусиль був результат референдуму у травні 1972 р.: 81,3 % громадян проголосували за вступ Ірландії до ЄЕС.

Отже, держави-засновниці ЄЕС та держави, що приєдналися у період першого розширення, проводили комунікаційні кампанії з переконання громадян підтримати нове об'єднання держав Європи. Комунікаційні стратегії залежали від міжнародного іміджу держав після Другої Світової війни, потужності опонентів та домінуючої думки у суспільстві.

Джерела та література

1. Кауппи Н. В тени де Голля: французская идентичность и общеевропейская безопасность / Н. Кауппи // Неприкосновенный запас. – 2001. – № 1 (15) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://magazines.russ.ru/nz/2001/1/niilo.html>

2. Референдуми в Європейському Союзі / О. Д. Чебаненко, О. Ю. Грищук, Н. В. Колодяжна, А. Євгеньєва ; [за ред. Д. С. Ковриженка]. – К. : ФАДА, ЛТД, 2007. – 186 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wcenter.org.ua/files/referendumi.pdf>

3. Buch Roger. The Danes and Europe: From EC 1972 to Euro 2000 – Elections, Referendums and Attitudes / Roger Buch, Kasper M. Hansen // Scandinavian Political Studies.– 2002. – Vol. 25. – № 1 [Electronic resource]. – Available at : <http://www.kaspermhansen.eu/Work/Sps2002.pdf>

4. Daniels Ph. Italy in European Union / Philip Daniels [Electronic resource]. – Available at : http://www.jstor.org/stable/4407131?seq=1#page_scan_tab_contents

5. Geary M. J. Pushing an Open Door? Ireland and the EEC Referendum of 1972 / Michael J. Geary [Electronic resource]. – Available at : https://www.academia.edu/209879/PUSHING_AN_OPEN_DOOR_IRELAND_AND_THE_EEC_REFERENDUM_OF_1972

6. Luxembourg and Europe, from the ECSC to the Treaty of Lisbon [Electronic resource]. – Available at : <http://www.eu2015lu.eu/en/la-presidence/luxembourg-et-ue/lux-eu-ceca-lisbonne/index.html>

7. Maes Ivo. Small States and the Creation of EMU: Belgium and the Netherlands, Pacesetters and Gate-keepers / Ivo Maes, Amy Verdun [Electronic resource]. – Available at : <http://web.uvic.ca/~polisci/verdun/pdf/JCMS%202005%2043%202.pdf>

8. Richardson D. W. Non-Party Organisation and Campaigns on European Integration in Britain, 1945–1986: Political and Public Activism / David William Richardson [Electronic resource]. – Available at : [http://etheses.bham.ac.uk/5266/1/Richardson 14PhD.pdf](http://etheses.bham.ac.uk/5266/1/Richardson%2014PhD.pdf).

УДК 327:316.346.2–055.2(091)

N. M. Paliokha – student of Country studies and International Relations department, Eastern European National University by Lesia Ukrainka;

E. V. Vozniuk – PhD in Political Science, Associate Professor of Country studies and International Relations department, Eastern European National University by Lesia Ukrainka

The Influence of Feminist Movements on the International Relations

The work is done at the Country studies and International relations department ENU by Lesia Ukrainka

In the article the history of feminism foundation and spreading over the world is described. All the modern and widespread scientific theories and trends are analyzed and the impact of new feminist movements and organizations is highlighted.

Key words: feminism, gender, equality, womanism, movement.

Пальоха Н. М., Вознюк Є. В. Вплив феміністичних рухів на розвиток міжнародних відносин. У статті розкрито історію створення та поширення фемінізму у світі. Проаналізовано сучасні наукові теорії та течії дослідження фемінізму, а також висвітлено вплив нових феміністичних рухів та організацій на розвиток міжнародних відносин.

Ключові слова: фемінізм, гендер, рівність, воманізм, рух.

The term feminism can be used to describe a political, cultural or economic movement aimed at establishing equal rights and legal protection for women. Feminism involves political and sociological theories and philosophies concerned with issues of gender difference, as well as a movement that advocates gender equality for women and campaigns for women's rights and interests.

Feminism has altered predominant perspectives in a wide range of areas within Western society, ranging from culture to law. Feminist activists have campaigned for women's legal rights (rights of contract, property rights, voting rights); for women's right to bodily integrity and autonomy, for abortion rights, and for reproductive rights (including access to contraception and quality prenatal care); for protection of women and girls from domestic violence, sexual harassment and rape; for workplace rights, including maternity leave and equal pay; against misogyny; and against other forms of gender-specific discrimination against women [3].

Several submovements of feminist ideology have developed over the years.